

สำนักพิมพ์วรรณกรรมเพื่อชีวิต

พิมพ์ครั้งที่ 2!

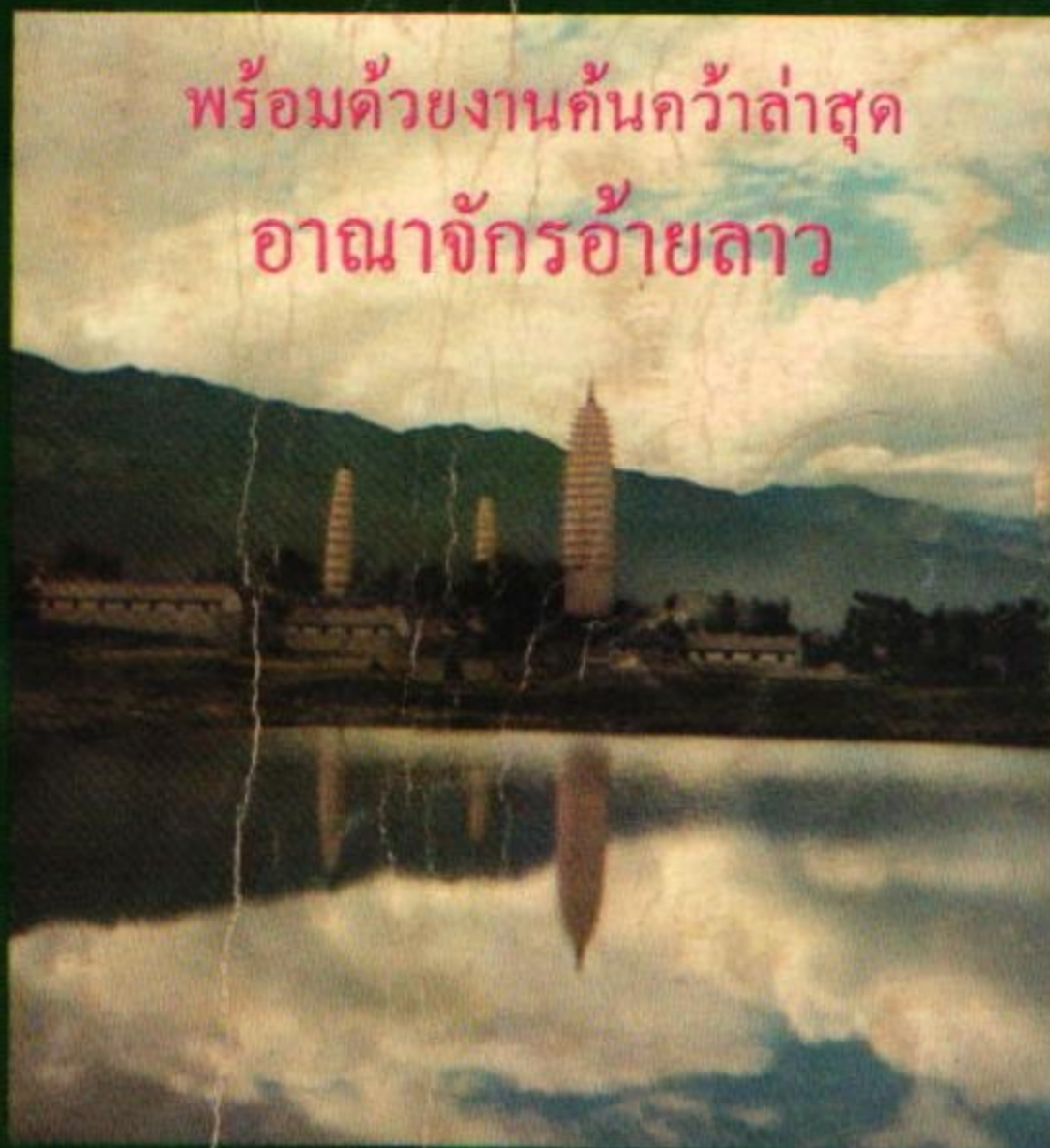
สืบประวัติชาติไทย

๒
หน้าหน้าเจ้า

อาณาจักรขอมใคร?

พร้อมด้วยงานค้นคว้าล่าสุด

อาณาจักรอัยลาว

สุชาติ ภูมิบริรักษ์

ก. ๖ เรายังไม่มี เกตุวิวัฒน์.
ข. ๗๗.

เรื ๒๑.๗.๕๔ - จบ ๒๗.๘.๕๔.

สืบประวัติศาสตร์ไทย

น่านเจ้า : อาณาจักรของใคร?

สุชาติ ภูมิบริรักษ์

พร้อมด้วยงานค้นคว้าล่าสุด

อาณาจักรอ้ายลาว

สำนักพิมพ์

วรรณกรรมเพื่อชีวิต

ราคา ๓๐ บาท

ผลงานอันดับ ๕
สืบประวัติศาสตร์ไทย-อาณาจักรอัยลาว

ของ สุชาติ ภูมิบริรักษ์

พิมพ์ครั้งแรก มิถุนายน ๒๕๒๕ สำนักพิมพ์ วรรณกรรมเพื่อชีวิต
พิมพ์ครั้งที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๖ สำนักพิมพ์ วรรณกรรมเพื่อชีวิต

คณะผู้จัดทำ กมล กมลตระกูล
ประเดิม คำรงเจริญ
บัณฑิต เองนิลรัตน์

ประสานงาน ชัญญา ชุนชฎาธาร

ฝ่ายจัดการ มาลีรัตน์ แก้วก่า
ธเนศ กมลตระกูล

แบบปก ทวีศักดิ์ ไยเมือง

รูปเล่ม ศรีฟ้า พงษ์สิทธิศักดิ์
จุไรรัตน์ ชัยะโสคติ

สำนักงาน "วรรณกรรมเพื่อชีวิต"
406 ชั้น 3 สยามสแควร์ ซอย 6 ถนนพระราม 1
ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10500 โทร. 252-7448

สารบัญ

	หน้า
คำนำ ของ สุวัฒน์ วรดิลก	(1)
ภาพประกอบ	
น่านเจ้า : เป็นอาณาจักรของชนชาติไทยเราหรือ ?	1
ไปตรวจสอบหลักฐานประวัติศาสตร์ “น่านเจ้า”	41
ความหมายของคำว่า “เจ้า” ใน “น่านเจ้า”	95
เบ็งเฮ็กไม่ใช่คนไทย	103
จุกัดเหลียง (ขงเบ้ง) ไม่ใช่สกุล “จุกัด”	122
ชนชาติไต เผ่าต่าง ๆ	
ในภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศไทย	127
ประวัติศาสตร์สิบสองปันนาโดยสังเขป	147
ประเพณีการตั้งชื่อของไตลื้อ	158
อาณาจักรอ้ายลาว	165

“เขาคือผู้ที่เราต้องการ”

สุวัฒน์ วรดิลก

ชื่อ “สุชาติ ภูมิบริรักษ์” อาจใหม่ต่อสายตาของท่าน แต่ถ้าย้อนหลังจากวันนี้ไป ๓๐ กว่าปี ปัญญาชนไทยจำนวนไม่น้อยรู้จักเขา ไม่เพียงในฐานะนักหนังสือพิมพ์ผู้รักความเป็นธรรมคนหนึ่งเท่านั้น คนผู้นี้ยังเคลื่อนไหวต่อต้านระบบเผด็จการและเข้าร่วมคัดค้านนโยบาย “ตามกัน” อเมริกาของรัฐบาลไทยอย่างเปิดเผยอีกด้วย กระทั่งถูกจับกุมในข้อหา “ขบถภายในและภายนอกราชอาณาจักรฯ” เนื่องจากกรณี “ขบถสันติภาพ”

พ.ศ.๒๔๘๕ นักหนังสือพิมพ์นักเขียน, นักศึกษาปัญญาชน, กรรมกรและชาวนาผู้มีความคิดก้าวหน้ากลุ่มหนึ่ง ได้ร่วมกันตั้ง “คณะกรรมการสันติภาพแห่งประเทศไทย” ขึ้น เพื่อสืบทอดเจตนารมณ์ของคณะกรรมการสันติภาพของโลก ซึ่งก่อตั้งขึ้น ณ กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน เรียกร้องสันติภาพให้เกิดแก่ชาวโลก โดยประกาศคัดค้านสงครามทุกรูปแบบ คัดค้านการใช้อาวุธปรมาณู และประณามประเทศผู้ใช้เป็นอาชญากร สำหรับคณะกรรมการสันติภาพ ของไทยเราได้เพิ่มข้อเรียกร้องคัดค้านการส่งทหารไทยไปรบในสมรภูมิเกาหลี ตามคำบงการของสหรัฐอเมริกา

ภารกิจของคณะกรรมการสันติภาพฯ ของไทย ได้ขยายกว้างออกไปสู่มวลชนนอกจากล่าตายชื่อผู้เรียกร้องสันติภาพทั่วประเทศแล้วยังร่วมใจกันเดินทางไปแจกเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มกันหนาวแก่ประชาชนภาคอีสานที่แห้งแล้ง เนื่องจากในปีนั้นหนาวจัดและรัฐบาลช่วยได้ไม่ทันการ ได้ยังความแค้นเคืองแก่หัวหน้ารัฐบาลชุดนั้น (จอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี) จึงมีการกวาดล้างจับกุมคณะกรรมการสันติภาพฯ และผู้เกี่ยวข้อง โยงการกระทำผิดเข้ากับ กลุ่ม “ขบถแมนฮัตตัน” ของทหารเรือกลุ่มหนึ่ง ซึ่งจับกุมไปก่อนหน้านั้นแล้ว (พ.ศ. ๒๔๙๔) ทั้ง ๆ ที่บุคคลผู้ถูกจับกุมทั้ง ๒ กลุ่มส่วนใหญ่แล้ว ไม่เคยรู้จักข้องเกี่ยวกันมาก่อนเลย

สุชาติ ภูมิบริรักษ์ ถูกจับด้วย

ในช่วงนั้น สุชาติประจำทำงานอยู่หนังสือพิมพ์ “เกียรติศักดิ์” บังเอิญเป็นเพื่อนสนิทกับ น.ต.มนัส จารุภา ผู้ใช้อาวุธปืนกลมือเข้าจับกับจอมพล ป. พิบูลสงคราม นำไปควบคุมไว้ในเรือรบ “ศรีอยุธยา” หลังการปะทะระหว่างทหารเรือกลุ่มหนึ่งกับฝ่ายรัฐบาล ทหารเรือฝ่ายแพ้ สุชาติได้แสดงความเป็นเพื่อนแท้โดยพาน.ต.มนัส จารุภา หนีออกจากประเทศไทย

ทั้งสองหลบอยู่ในประเทศพม่า จุดหมายปลายทางคือ สาธารณรัฐประชาชนจีน หากแต่ น.ต.มนัส จารุภา ทนคิดถึงลูกเมียไม่ได้ ทั้งสองจึงเล็ดลอดกลับประเทศไทย และถูกจับกุมทั้ง ๒ คน

ศาลตัดสินจำคุกทั้ง ขบถ “แมนฮัตตัน” และ “สันติภาพ” ไว้คนละหลายปี แต่ทุกคนเสียเวลาอยู่ในคุกบางขวางไม่ถึง ๕ ปี รัฐบาลจอมพลป. ก็ได้ถือโอกาสทำบุญใหญ่ในโอกาส “กิ่งพุทธกาล” นิรโทษกรรมผู้ต้องขังในคดีทั้ง ๒ ทุกคน

สุชาติ ใช้เวลาที่ได้รับอิสรภาพเวียนว่ายอยู่ในอาณาจักรหนังสือพิมพ์อีกครั้ง แต่เพียงปีเศษ ในโอกาสที่รัฐบาลปักกิ่งเชิญนักหนังสือพิมพ์ไทยไปเยือนแผ่นดินใหญ่ เขาได้ร่วมคณะไปด้วย โดยมี กุหลาบ สายประดิษฐ์ เป็นหัวหน้าคณะ

จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ หัวหน้าคณะปฏิวัติ (๑๖ กันยายน ๒๕๐๐) ได้ทำการปฏิวัติรัฐบาล “ถนอมฯ” ซึ่งก็คือ “ปฏิวัติตัวเอง” ล้มรัฐธรรมนูญ, สภาผู้แทนฯ, ยกเลิก พรบ.พรรคการเมืองฯ ตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ดำเนินการปกครอง “เผด็จการ” สมบูรณ์แบบ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ คนไทยที่เดินทางไปประเทศสังคมนิยมช่วงนั้น เมื่อกลับมา ก็ถูกจับกุมขังในข้อหาคอมมิวนิสต์ ไม่มีการยกเว้น

นักหนังสือพิมพ์ไทยที่เดินทางไปเยือนประเทศจีนส่วนใหญ่เดินทางกลับมาเข้าคุก ส่วนน้อยปักหลักพำนักในประเทศจีนในฐานะผู้ลี้ภัยทางการเมือง สุชาติรวมอยู่ในกลุ่มนี้ เช่นเดียวกับ กุหลาบ สายประดิษฐ์ และเพื่อนร่วมคณะบางคน

สุชาติ ใช้เวลาว่างในประเทศจีนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยปักกิ่งวิชาปรัชญา แต่เรียนได้ถึงปีที่ ๓ ทางสำนักพิมพ์ภาษาต่างประเทศในปักกิ่งมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถของสุชาติ เขาจึงหยุดด้านการศึกษา เข้าประจำทำงานที่สำนักพิมพ์ภาษาต่างประเทศมาจนถึงปัจจุบันนี้

สุชาติ เป็นปัญญาชนผู้ขยันหมั่นศึกษา ส่วนใหญ่เขาศึกษากันคว้าด้วยตัวเอง โดยเฉพาะทางด้านภาษา จึงไม่เป็นที่สงสัยแม้แต่น้อย ที่ปัจจุบันนี้ เขาได้เป็นผู้เชี่ยวชาญทางภาษาถึง ๓ ภาษา คือ ไทย, จีน และอังกฤษของรัฐบาลปักกิ่ง

และ ณ แผ่นดินใหญ่แห่งนั้น สุชาติก็ได้เพื่อนคู่ชีวิตเป็นคนไทยซึ่งเดินทางไปศึกษาที่มหาวิทยาลัยปักกิ่งแหล่งศึกษาเดียวกัน เมื่อเธอสำเร็จหลักสูตรวิชาชีววิทยา เขาและเธอก็แต่งงานกัน เธอกลายเป็น ศรีกานดา ภูมิบริรักษ์ มาตราบทุกวันนี้

สุชาติ มีส่วนคล้ายคลึงกับ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ซึ่งเขายกย่องเป็นอาจารย์ ในด้านวิเคราะห์สถานการณ์ของสังคมไทย ดังนั้น แม้ว่าประชาชนจะสามารถลุกฮือขึ้นเรียกร้องรัฐธรรมนูญและขับไล่ผู้เผด็จการออกนอกประเทศไปได้ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ และรัฐบาลไทยกับรัฐบาลจีนเปิดสัมพันธ์ภาพทางการทูตขึ้นเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ เขาก็ยังไม่กล้าตัดสินใจกลับประเทศบ้านเกิดทั้ง ๆ ที่มีความปรารถนาสูงส่งที่จะกลับ

การกาดการณ์ล่วงหน้าของเขา มิได้ผิดพลาดแม้แต่น้อย เมื่อเกิดกรณี
 นองเลือด “๖ ตุลาคม ๒๕๑๕” ขึ้น ณ มหาวิทยาลัยธรรม
 ศาสตร์ ระบอบประชาธิปไตยได้ล้มลงหลังจากที่มีลมหายใจอยู่ได้ไม่ถึง ๓ ปี รัฐบาลของคณะปฏิรูป แม้จะมีหัวหน้าคณะเป็น
 พลเรือน ก็ได้สร้างประวัติศาสตร์ใหม่แก่เมืองไทย โดยเป็นรัฐบาล
 “เผด็จการพลเรือน” ชุดแรก ยกเลิกรัฐธรรมนูญมาร่างกันใหม่
 ล้มเลิกระบบรัฐสภา ซึ่งเป็นความโง่เขลาเบาปัญญาอย่างยิ่งเพราะกระทำ
 หลังจากที่ประชาชนได้ล้มระบอบประชาธิปไตยเสียแล้วจากเหตุ
 การณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖” ดังนั้นจึงมีการก่อการไม่สงบเมื่อวันที่
 ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๐ มีผลให้นายทหารระดับสูงสุดของกองทัพ
 นายหนึ่งถูกลงโทษประหารชีวิต โดยไม่ผ่านกระบวนการยุติ
 ธรรม

24 / VII

และผลแห่งปฏิบัติการดูหมิ่นเหยียดหยาม และทำทลายอำนาจของประ
 ชาชนของรัฐบาลเผด็จการพลเรือนชุดนั้น ก็ลงเอยด้วยการยึดอำนาจ
 ของกองทัพอีกครั้ง เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๐ พล.อ.เกรียงศักดิ์
 ชมะนันทน์ ได้เป็นนายกรัฐมนตรี และเร่งรัดระบอบประชาธิปไตย
 ให้กลับคืนมา โดยมีการเลือกตั้งทั่วไปในปี ๒๕๒๒ บรรยากาศ
 ของประชาธิปไตยดำเนินมาจนถึงปัจจุบันนี้ แม้จะไม่ “เต็มใบ”
 นัก แต่ก็ยังดีกว่าไม่มีเสียเลย

แม้กระนั้น สุชาติ ภูมิบริรักษ์ ซึ่งตัดสินใจกลับบ้านเกิดเมืองนอนของ
 เขา ก็ยังติดขัดเงื่อนไขบางประการของทางการ ระหว่างที่รอเดินทาง

กลับนี้ เพื่อแสดงออกซึ่งความรักชาติที่เขายังมีอยู่เปี่ยมล้นในจิตใจ เขาได้ส่งข้อเขียนที่เกิดจากการค้นคว้าประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชนชาติไทยเล่มนี้มาแทนตัวก่อน

แต่ไหนแต่ไรมา เราได้รับการศึกษาให้รู้ว่า ชนชาติไทยอพยพลงมาจากแผ่นดินใหญ่ของจีน เรามั่นใจกันว่า เบ้งเฮ็ก ขุนศึกฮวนผู้ห้าวหาญ ซึ่งรบปราชัยขงเบ้งแม่ทัพเสฉวน ถูกจับตัวได้หลายหนแต่ก็ยังไม่ยอมแพ้ เป็นบรรพบุรุษของคนไทย

แม้แต่อาณาจักรน่านเจ้าซึ่งรุ่งเรืองสูงสุดอยู่ทางภาคใต้ของจีนในยุคของ “โก๊ะล่อฝง” ก็เป็นอาณาจักรของคนไทยดั้งเดิม ซึ่งวงการประวัติศาสตร์หลายวงการในยุคใหม่ได้ปฏิเสธออกมาแล้วอย่างสิ้นเชิง

นักประวัติศาสตร์ทั่วไป ศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์จากตำราที่คนรุ่นเก่าได้เขียนขึ้นไว้ รวมทั้งตำนานและคำบอกเล่าสืบต่อ ๆ กันมา ผสานเข้ากับข้อสันนิษฐานส่วนตัวของนักประวัติศาสตร์เอง บางครั้งจึงค่อนข้างเป็นเทพนิยายที่เพ้อฝัน แม้กระนั้นผู้ศึกษาประวัติศาสตร์จำนวนไม่น้อยก็ยังปักใจเชื่อถือ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทัศนคติและพื้นฐานทางความคิดของทั้งคนเขียนประวัติศาสตร์และคนอ่านประวัติศาสตร์

ที่สำคัญที่สุดนั้น นักเขียนประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองยังสถานที่อันเป็นแหล่งเกิดประวัติศาสตร์ นิยมนั่งเขียนอยู่ในบ้าน “นั่งเทียน” ส่องเห็นการณ์ในอดีตเอาเอง จึงมีแต่นักเขียนประวัติศาสตร์ที่มีพื้นฐานความคิดทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น ที่บางครั้งลงทุนเสี่ยงชีวิตเดินทางดั้นด้นไปค้นคว้าหาหลักฐานต่าง ๆ ในยุคอดีตทั้งในด้านวัฒนธรรมและผลิตรกรรมของคนในยุคก่อน แล้วจึงจะนำมาวิเคราะห์ทบทวนด้วยเหตุผลก่อนที่จะเขียนลงไป ถือได้ว่าเป็นความรับผิดชอบต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ ของคนที่ร่วมยุคกับเขาและต่อเพื่อนมนุษย์ในอนาคต

สุชาติ ภูมิบริรักษ์ ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มบุคคลประเภทดังกล่าว แม้ข้อเขียนในหนังสือเล่มนี้ จะขัดแย้งกับเอกสารและความเชื่อต่าง ๆ ทางฝ่ายไทยในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ก็ควรแก่การยกย่อง และได้รับการพิจารณาทบทวนศึกษาค้นคว้า เพื่อยังความเป็นจริงเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทยให้ปรากฏ

ในด้านศาสนา คนไทยได้รับการมอมเมาให้ยึดถือพุทธศาสนาในด้านจิตนิยมมาเป็นเวลาช้านาน เมื่อเกิดบุคคลอย่างท่านพุทธทาสฯ และท่านปัญญาชนท่านอื่นๆ ขึ้นมาทำการเผยแพร่พุทธศาสนาในลักษณะที่เป็นวิทยาศาสตร์ คนไทยในระดับปัญญาชนก็เริ่มหุตาสว่าง และมองเห็น “แก่นแท้” ของพุทธศาสนาซึ่งมุ่งสร้างสันติสุขให้แก่สังคมมากกว่ามุ่งช่วยให้มนุษย์ขึ้นสวรรค์เป็นรายบุคคลตามแบบฉบับของจิตนิยม

ในเชิงประวัติศาสตร์ก็เช่นเดียวกัน ไม่ได้มีเพียง สุชาติคนเดียวที่ยืน
 ย้นจากการค้นคว้าปัญหา “น่านเจ้า” โยงไปสู่ข้อสรุปว่าคนไทยมี
 ฐานกำเนิดและดำเนินชีวิตอยู่ในแผ่นดินแห่งนี้ก่อนแล้ว ไม่เคยอพยพ
 ถอยร่นลงมาจากที่อื่น นักประวัติศาสตร์คนอื่นซึ่งเคารพข้อ
 เท็จจริงและวิเคราะห์ประวัติศาสตร์อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ก็ยังมีอยู่
 เพียงแต่เพิ่ม สุชาติ ภูมิบริรักษ์ เข้าไปสมทบด้วยอีกคนเท่านั้น

ตลอดเวลา กว่า ๒๐ ปี ที่เขาใช้ชีวิตอยู่บนผืนแผ่นดินใหญ่ของจีน
 ส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ที่การทำงานรับใช้ประชาชนจีน หากอยู่ที่การทุ่ม
 เทเวลาศึกษาค้นคว้าหาความจริงแท้ทางประวัติศาสตร์ของชนชาติ
 ไทย เพื่อแสดงออกซึ่งความรักชาติที่เขามีอยู่เปี่ยมล้น โดยไม่จำเป็นต้อง
 ยืนระวางตรงเคารพธงชาติกันกลางถนนหนทาง

สำนักพิมพ์ “วรรณกรรมเพื่อชีวิต” ภูมิใจที่ได้เสนองานชิ้น
 นี้ออกสู่สาธารณะ ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นบ้างในวงการ
 ประวัติศาสตร์ของเรา แต่หากท่านผู้อ่านจะวางใจเป็นธรรม
 ในการศึกษาหนังสือเล่มนี้ ท่านก็จะได้ข้อสรุปเองว่า งาน
 เขียนของ สุชาติ ภูมิบริรักษ์ เล่มนี้มีคุณค่าไม่เฉพาะในเชิง
 ประวัติศาสตร์เท่านั้น หากหมายถึงการประเทืองความคิด
 ของประชาชนคนอ่านได้แน่นอนในระดับหนึ่ง

ผมคงไม่ได้คิดผิด ที่จะกล่าวว่า สุชาติ ภูมิบริ
 รักษ์ คือ “คนที่เราต้องการ”

นามานุกรม ไทย-จีน ที่ใช้ในหนังสือเล่มนี้

<p>(หน้า 1) เรื่อง “กบไลข่านพิชิต
อาณาจักรต้าหลี่ (ตาลีฟู)
เป็นเหตุให้ชนชาติไทย
อพยพลงใต้อย่างขนาน
ใหญ่หรือไม่”
(ซูปี้เลียผิงต้าหลี่สี่อฝៃ
อันฉี่ไท่จูต้าเลียง ทนาน
เซียน)</p>	<p>忽必烈平大理
國是大南
族扶吳
扶吳時外
國傳</p>
<p>(หน้า 2) หนังสือ “ฝูทนานอ้อจื้อ”
หนังสือ “อู่สือไว่กว้อ
จ้วน”</p>	<p>爾雅
書經
史記
漢書
後漢書
唐書
新唐書
西南
夷傳
南詔傳
南蠻
傳</p>
(หน้า 5) หนังสือ “เอ๋อร์หญ่า”	
(หน้า 7) หนังสือ “ซุจิง”	
(หน้า 7) หนังสือ “สี่จี้”	
(หน้า 7) หนังสือ “ฮันซุ”	
<p>(หน้า 7) หนังสือ “ไฮ่ฮันซุ ทมวด
ซีทนานอ้อจ้วน”</p>	
<p>(หน้า 7) หนังสือ “ถังซุ ทมวด
ทนานเจาจ้วน”</p>	
<p>(หน้า 7) หนังสือ “ซินถังซุ ทมวด
ทนานทมานจ้วน”</p>	

X

- (หน้า 7) หนังสือ “ถังฮ่วยเย่า” 唐會要
- (หน้า 7) หนังสือ “ฮว่าหยางกว้อ
จื่อ หมวด หนานจงจื่อ” 華陽國志·南
中志
- (หน้า 7) หนังสือ “หยวนสี่ หมวด
ตีหลีจื่อ” 元史·地理志
ศิลาจารึก “หนานเจาเต้อ
ฮว่าเปย” 南詔德化碑
- (หน้า 10) หนังสือ “หนานเจากว้อ
เน่ยเต้อ ปู้จู่จู่เจิงเหอหนุ
สี่จื่อตู้” 南詔國內的部
族組成和奴隸
制度
(ส่วนประกอบทางเผ่าชน
และระบอบทาสของอา-
ณาจักรน่านเจ้า)
- (หน้า 11) หนังสือ “หมางชู” 蠻書
- (หน้า 29) ทรงพระนามว่า “หยง
หยิวเตี้ยว” 雍由調
- (หน้า 39) เดิมชื่อ “ไท่สี่อังกงชู” 太史公書
“เตียนหนานกุจินสี่อู่” 滇南古金石錄
- (หน้า 61) หนังสือ “หนานเจาเหย่
สี่” 南詔野史
- (หน้า 98) หนังสือ “หมางชู” 蠻書
- (หน้า 99) ในบันทึก “หยุนหนาน
เปี่ยลู่” 雲南別錄
- (หน้า 100) พระราชชนนี “หวังหยวน
ฝู” 王元甫
- (หน้า 100) เรื่อง “หนานเจาเหอไป๋” 南詔和白族的

	จู่เตอจีเก้อเวินถี้”	幾個問題
	(สองสามปัญหาเกี่ยว หนานเจาและชนชาติไป)	
(หน้า 104)	หนังสือเรื่อง “ซันกว้อ สี่ฮว่า”	三國史話
	(ถ้าบรรยายประวัติศาสตร์ สามก๊ก)	
(หน้า 104)	“จังกว้อซีหนานเตอกู่ตัย หมินจู่”	中國西南的古代 民族
	(ชนชาติโบราณในภาค ตะวันตกเฉียงใต้ของจีน)	
(หน้า 104)	“ซันกว้อเหยียนอี่”	三國演義
(หน้า 103)	“ซันกว้อจื่อ”	三國志
	(ประวัติศาสตร์สามก๊ก)	
(หน้า 125)	หนังสือ “อู่จื่อ”	吳志
(หน้า 125)	“จูเก้อจินจ้วน”	諸葛澹傳
	(ภาษาจีน)	
(หน้า 126)	เรื่อง “กู่กว้อจื่อ”	古國志
(หน้า 126)	เรื่อง “อี่ปู้เหล่าจิวจ้วน”	益部耆舊傳
	เรื่อง “ตู้เซียงจูเก้อ เลียงจี้”	蜀相諸葛亮集
(หน้า 128)	ภาค “เหยียนจู้จ้วน”	嚴助傳
(หน้า 128)	ภาค “ต้าหวันจ้วน”	大宛傳
(หน้า 129)	ภาค “โจวจุ่นจื่อ”	州郡志
(หน้า 132)	หนังสือ หยุ่นหนานจื่อ”	雲南志
(หน้า 132)	หนังสือ “เคียนจื่อ”	滇志

- (หน้า 135) หนังสือ “หขุนหนานจื่อ
เลีย” 雲南志略
(บันทึกประวัติศาสตร์
ยูนนาน)
- (หน้า 135) หนังสือ “หยวนสี่” 元史
(ประวัติศาสตร์ราชวงศ์
หยวน)
- (หน้า 135) หนังสือ “หขุนหนาน
ทงสี่” 雲南通史
(ประวัติศาสตร์ยูนนาน)
- (หน้า 143) หนังสือ “เดียนจื่อ” 滇志
- (หน้า 143) หนังสือ “หขุนหลงจี้หวัง” 雲龍紀往
- (หน้า 143) หนังสือ “หขุนหนาน
ถุจิงจื่อซู” 雲南圖經志書
- (หน้า 143) หนังสือ “เค็งชวณโจวจื่อ” 鄧川州志

ถ่ายที่หน้าประตูเมืองต้าหลี่ (ตาลีฟู)

ไต่เหอเฉิงเมืองหลวง "น่านเจ้า" ตั้งอยู่ที่นี้

ถ่ายที่หน้าศิลาจารึก หนานเจาเต๋อฮว่าเปย (หลักแปด)

元世祖平云南碑

說明

政的約0文大十述政代
 章烈代子碑一三叙行元
 平必年十。統南也級究值。
 省忽碑元些烈東時各研价
 南祖立公一必滇同者对的
 云世(后忽和行,一定
 是元的年稍述叔过南况一
 碑頌立十或叙政經云情有
 此追而德)要氏的立的具
 为績大年全段部建域史
 事功在6中理七了區历

大理州人民委员会立

ป้ายหินแนะนำศิลาจารึก “หยวนสี่อู่ผิงหยุนหนานเปย”

บ้านแบบชนชาติไป๋

ใบตองเมื่อก่อน

ຂໍໂທດຫຼາຍໆ

ປຶ້ມຫົວດັ່ງກ່າວ ຍັງບໍ່ສາມາດນຳ
ມາເຜີຍແຜ່ໄດ້ ເນື່ອງຈາກຍັງບໍ່
ໄດ້ຮັບການອະນຸຍາດໃຫ້ເຜີຍແຜ່
ໄດ້ຢ່າງເປັນທາງການເທື່ອ...

ດ້ວຍຄວາມຮັກແພງ